

Tecken i taktil kommunikation

Du som finns nära ett barn som är född med en kombinerad syn- och hörselnedsättning behöver veta hur tecken från teckenspråket kan anpassas i taktil kommunikation. Ju mer kunskap du har,

desto bättre förutsättningar har du att stödja barnets kommunikationsutveckling. Ta gärna stöd av våra råd för att förstå hur du kan anpassa tecken i kommunikationen på olika sätt!

Tänk på positioneringen

Den vuxne behöver placera sig på ett sätt som underlättar för barnet att själv både uppfatta och utföra tecknen. Det kan vara bakom barnet, sida vid sida eller mitt emot. En jämn höjd på båda parter underlättar för barnet att uppfatta tecken som den vuxne tecknar. Att sitta bakom barnet stödjer eventuella motoriska nedsättningar hos barnet.

Använd talar- och lyssnarhänder

Ett vanligt sätt att använda taktila tecken tillsammans är genom talar- och lyssnarhänder. Det betyder att den som lyssnar har sina händer ovanpå tecknarens. I kommunikation med barn kan deras lyssnarposition se olika ut, ofta beroende på att deras händer är mindre än den vuxnes. Barnet kan till exempel hålla om några fingrar på den vuxne i stället för hela handen. Talar- och lyssnarhänder möjliggör turtagning i kommunikationen.

Tecken kan utföras både på barnets och den vuxnes kropp

Ett barn kan exponeras för tecken utförda på sin egen kropp. Då tar barnet emot information om tecknets placering och hur det känns på kroppen. Det är ett bra sätt om

barnet samtidigt är upptagen med sina händer, om barnet tvekar att lämna ut sina händer eller om barnet är ovant vid talar- och lyssnarhänder.

När barnet blir van vid talar- och lyssnarhänder kan tecken utföras taktilt på den vuxnes kropp eller bestå av en blandning av barnets och den vuxnes kropp.

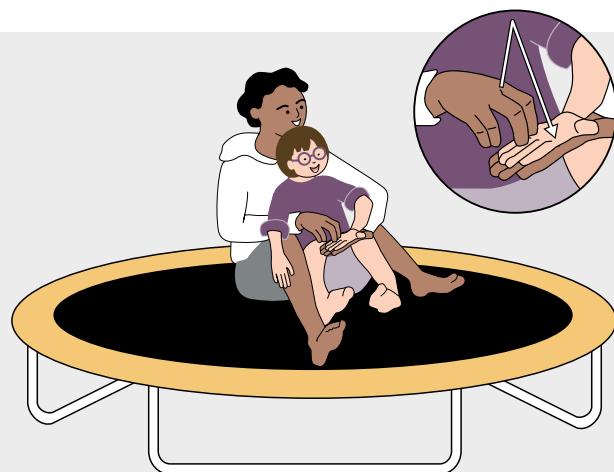
Hjälp barnet att forma och utföra tecken

Om barnet bjuder in kan den vuxne ta barnets händer i sina och hjälpa barnet att forma och utföra tecken tillsammans. Detta är naturligt när barnet ska lära sig ett nytt tecken. Barnet får då nödvändig information om formen på händerna samt rörelserna för att så småningom kunna teckna själv.

Hjälp barnet att uppleva tecken från sitt perspektiv

När den vuxne och barnet använder talar- och lyssnarhänder och den vuxne tecknar från sin kropp blir rörelsen spegelvänd för barnet. För att kunna utföra tecknet själv behöver barnet få uppleva tecknet från sitt eget perspektiv. Den vuxne kan då placera sig bakom barnet och tillsammans utföra tecken på barnets kropp.

Utför tecken med taktil kontakt

En del tecken i teckenspråket utförs ”i luften”, ofta framför den som tecknar. För att underlätta detta i taktil kommunikation kan du i stället justera så att du utför tecken i kontakt med barnets hand. Alternativt kan du flytta in utförandet för att få kontakt med kroppen. Till exempel kan tecknet för ”duscha” utföras med kontakt mot huvudet, ”kompis” i kontakt med barnets tumme och ”hoppa” i kontakt med barnets hand.

Välj tecken som matchar det barnet har i fokus

Att exponera någon för språk betyder att försöka matcha språket med det personen har i tanken. Det innebär att den vuxne behöver lägga märke till vad barnet har i fokus och därefter benämna det taktilt. När du benämner bör du vara uppmärksam på om barnet kan uppfatta skillnader i taktila tecken. Blir två tecken för lika när de utförs taktilt bör du välja annat tecken med liknande betydelse för att undvika missförstånd.

Var uppmärksam på tempo och behov av upprepning

Taktil kommunikation med barn behöver ofta ske i ett lugnt tempo. Ofta behöver du upprepa taktila tecken flera gånger och vara tydlig med tecknets handform och rörelse. Sammantaget ger det barnet goda förutsättningar att bearbeta det ni kommunicerar om. Det ger också barnet tid för att själv svara.